

Bruksela, 11 lipca 2023 r.
(OR. en)

11158/1/23
REV 1

ECOFIN 682
UEM 216
SOC 507
EMPL 358
COMPET 702
ENV 781
EDUC 294
RECH 326
ENER 417
JAI 929
GENDER 158
ANTIDISCRIM 152
JEUN 196
SAN 433

NOTA

Od: Sekretariat Generalny Rady

Do: Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada

Nr poprz. dok.: 11158/23

Nr dok. Kom.: COM(2023) 626 final

Dotyczy: ZALECENIE RADY w sprawie krajowego programu reform Finlandii na 2023 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Finlandię programu stabilności na 2023 r.

Delegacje otrzymują w załączeniu wspomniany wyżej projekt zalecenia Rady, w wersji omówionej przez Radę i Radę Europejską, oparty na zaleceniu Komisji COM(2023) 626 final.

ZALECENIE RADY

z dnia ...

w sprawie krajowego programu reform Finlandii na 2023 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Finlandię programu stabilności na 2023 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych¹, w szczególności jego art. 5 ust. 2,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

¹ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241², którym ustanowiono Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (zwany dalej „Instrumentem”), weszło w życie w dniu 19 lutego 2021 r. Instrument zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, co pociąga za sobą impuls fiskalny finansowany przez Unię. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru Instrument przyczynia się do inkluzywnej odbudowy gospodarczej oraz do wdrażania zrównoważonych i pobudzających wzrost gospodarczy reform i inwestycji, w szczególności reform i inwestycji, których celem jest promowanie zielonej i cyfrowej transformacji oraz zwiększenie odporności gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz Unii i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych. Maksymalny wkład finansowy dla poszczególnych państw członkowskich w ramach Instrumentu został zaktualizowany w dniu 30 czerwca 2022 r., zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

- (2) W dniu 22 listopada 2022 r. Komisja przyjęła roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2023 r., rozpoczynając tym samym cykl europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2023 r. W dniu 23 marca 2023 r. Rada Europejska zatwierdziła priorytety rocznej analizy zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2023 r., które są skupione wokół czterech wymiarów konkurencyjnej zrównoważoności. W dniu 22 listopada 2022 r., działając na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011³, Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2023 r., w którym nie wskazała Finlandii jako jednego z państw członkowskich, w których mogą występować zakłócenia równowagi lub które są narażone na takie zakłócenia. W związku z tym szczegółowa ocena sytuacji nie będzie potrzebna. W tym samym dniu Komisja przyjęła również opinię w sprawie projektu planu budżetowego Finlandii na 2023 r. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, a także wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2023 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. W dniu 16 maja 2023 r. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro⁴ („zalecenie dla strefy euro na 2023 r.”), a w dniu 13 marca 2023 r. – wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu.
- (3) Choć gospodarki Unii wykazują się niezwykłą odpornością, kontekst geopolityczny nadal wywiera negatywny wpływ. W czasie gdy Unia stanowczo popiera Ukrainę, unijny program polityki gospodarczej i społecznej skupia się na ograniczaniu w perspektywie krótkoterminowej negatywnych skutków wstrząsów energetycznych dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, a także na kontynuowaniu działań mających na celu realizację zielonej i cyfrowej transformacji, wspieranie zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu, zachowanie stabilności makroekonomicznej oraz zwiększenie odporności w perspektywie średnioterminowej. W programie tym silny nacisk kładzie się też na zwiększenie konkurencyjności i wydajności Unii.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz.U. L 306, 23.11.2011, p. 25).

⁴ Zalecenie Rady z dnia 16 maja 2023 r. w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (Dz.U. C 180 z 23.5.2023, s. 1).

- (4) W dniu 1 lutego 2023 r. Komisja wydała komunikat pt. „Plan przemysłowy Zielonego Ładu na miarę epoki neutralności emisyjnej” (zwany dalej „planem przemysłowym Zielonego Ładu”). Celem planu przemysłowego Zielonego Ładu jest pobudzenie konkurencyjności unijnego przemysłu neutralnego emisyjnie oraz wspieranie szybkiej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej. Stanowi on uzupełnienie bieżących wysiłków w ramach Europejskiego Zielonego Ładu i REPowerEU. Celem planu jest również stworzenie bardziej sprzyjającego otoczenia dla zwiększenia zdolności produkcyjnych Unii w zakresie technologii i produktów neutralnych emisyjnie niezbędnych do osiągnięcia ambitnych celów klimatycznych Unii oraz zapewnienie dostępu do odpowiednich surowców krytycznych, m.in. przez dywersyfikację źródeł, właściwą eksploatację zasobów geologicznych w państwach członkowskich i maksymalny recykling surowców. Plan przemysłowy Zielonego Ładu opiera się na czterech filarach: przewidywalnym i uproszczonym otoczeniu regulacyjnym, szybszym dostępie do finansowania, podnoszeniu umiejętności oraz otwartym handlu zapewniającym odporne łańcuchy dostaw. W dniu 16 marca 2023 r. Komisja wydała kolejny komunikat pt. „Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa na przyszłość po 2030 r.” oparty na dziewięciu wzajemnie potęgujących się czynnikach i mający na celu wypracowanie ram regulacyjnych sprzyjających wzrostowi gospodarstwu. W komunikacie tym wyznaczono priorytety polityki nastawione na aktywne zapewnienie ulepszeń strukturalnych, dobrze ukierunkowanych inwestycji oraz środków regulacyjnych służących długoterminowej konkurencyjności Unii i jej państw członkowskich. Poniższe zalecenia przyczyniają się do realizacji tych priorytetów.

- (5) W 2023 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal rozwija się równoległe z wdrażaniem Instrumentu. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów polityki w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te uwzględniają wszystkie stosowne zalecenia dla poszczególnych krajów wydane w ostatnich latach lub ich znaczną część. Zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019, 2020 i 2022 pozostają równie aktualne w odniesieniu do planów odbudowy i zwiększania odporności, które są uzupełniane, aktualizowane lub zmieniane zgodnie z art. 14, 18 i 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.
- (6) Przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435⁵ (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie REPowerEU”) ma na celu szybkie zredukowanie uzależnienia Unii od importu paliw kopalnych z Rosji. Przyczyni się to do bezpieczeństwa energetycznego i dywersyfikacji dostaw energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności do magazynowania energii oraz efektywności energetycznej. Rozporządzenie w sprawie REPowerEU umożliwi państwom członkowskim dodanie do krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności nowego rozdziału REPowerEU w celu finansowania kluczowych reform i inwestycji, które pomogą w osiągnięciu celów REPowerEU. Te reformy i inwestycje przyczynią się również do pobudzenia konkurencyjności unijnego przemysłu neutralnego emisyjnie, zgodnie z założeniami planu przemysłowego Zielonego Ładu, oraz do realizacji zaleceń dla poszczególnych krajów w obszarze energii, wydanych w 2022 r. oraz, w stosownych przypadkach, w 2023 r. Rozporządzeniem w sprawie REPowerEU wprowadzono nową kategorię bezzwrotnego wsparcia finansowego, udostępnianego państwom członkowskim w celu finansowania nowych reform i inwestycji związanych z energią w ramach planów odbudowy i zwiększania odporności.

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1).

- (7) W dniu 8 marca 2023 r. Komisja przyjęła komunikat zawierający wytyczne dotyczące polityki fiskalnej na 2024 r. (zwany dalej „komunikatem z dnia 8 marca 2023 r.”). Jego celem jest wsparcie państw członkowskich w przygotowaniu programów stabilności i konwergencji, a przez to wzmocnienie koordynacji polityki. Komisja przypomniała, że ogólna klauzula wyjścia paktu stabilności i wzrostu zostanie zdezaktywowana z końcem 2023 r. Zaapelowała, by w latach 2023–2024 polityka fiskalna służyła zapewnieniu średniookresowej zdolności do obsługi długu i zwiększeniu wzrostu potencjalnego w zrównoważony sposób oraz zachęciła państwa członkowskie, aby w swoich programach stabilności i konwergencji na 2023 r. określiły, w jaki sposób ich plany fiskalne zapewnią przestrzeganie określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3 % produktu krajowego brutto (PKB) oraz zapewnią realistyczną i ciągłą redukcję długu lub utrzymanie go na ostrożnym poziomie w perspektywie średnioterminowej. Komisja wezwała również państwa członkowskie, by stopniowo wycofywały krajowe środki fiskalne służące ochronie gospodarstw domowych i przedsiębiorstw przed wstrząsem spowodowanym wzrostem cen energii, rozpoczynając od środków najmniej ukierunkowanych. Wskazała, że jeżeli przedłużenie środków wsparcia okazałoby się konieczne ze względu na ponowną presję związaną z cenami energii, państwa członkowskie powinny lepiej ukierunkować takie środki na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji. Komisja stwierdziła, że zalecenia fiskalne będą przedstawiane w ujęciu ilościowym i zróżnicowane. Co więcej, zgodnie z propozycją przedstawioną w komunikacie z dnia 9 listopada 2022 r. w sprawie kierunków reformy unijnych ram zarządzania gospodarczego, zalecenia fiskalne byłyby formułowane na podstawie wydatków pierwotnych netto. Komisja zaleciła, by wszystkie państwa członkowskie w dalszym ciągu chroniły inwestycje finansowane z zasobów krajowych i zapewniały skuteczne wykorzystanie Instrumentu i innych funduszy unijnych, w szczególności w świetle zielonej i cyfrowej transformacji oraz celów dotyczących odporności. Komisja zapowiedziała, że zaproponuje Radzie wszczęcie procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu wiosną 2024 r. na podstawie danych dotyczących wyników budżetu za 2023 r., zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

- (8) W dniu 26 kwietnia 2023 r. Komisja przedstawiła wnioski ustawodawcze mające na celu wdrożenie kompleksowej reformy unijnych przepisów dotyczących zarządzania gospodarczego. Głównym celem wniosków jest poprawa zdolności do obsługi długu publicznego i wspieranie przez reformy i inwestycje zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu we wszystkich państwach członkowskich. W swoich wnioskach Komisja dąży do zwiększenia poczucia odpowiedzialności na szczeblu krajowym, uproszczenia ram oraz skoncentrowania się w większym stopniu na perspektywie średnioterminowej, a jednocześnie do skutecznego i spójniejszego egzekwowania przepisów. Zgodnie z konkluzjami Rady z dnia 14 marca 2023 r. w sprawie kierunków reformy unijnych ram zarządzania gospodarczego celem jest zakończenie prac legislacyjnych w 2023 r.
- (9) W dniu 27 maja 2021 r. Finlandia przedstawiła Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny zawartymi w załączniku V do tego rozporządzenia. W dniu 29 października 2021 r. Rada przyjęła decyzję wykonawczą w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Finlandii⁶. Uruchomienie transz jest uzależnione od przyjęcia decyzji Komisji zgodnie z art. 24 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241 stwierdzającej, że Finlandia osiągnęła w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób zakłada, że działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi nie zostały odwrócone.

⁶ ST 12524/2021; ST 12524/2021 ADD 1.

- (10) W dniu 23 marca 2023 r. Finlandia przedłożyła swój krajowy program reform i program stabilności na 2023 r., zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1466/97. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je równoczesnej ocenie. Zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241 krajowy program reform na 2023 r. odzwierciedla również półroczne sprawozdania Finlandii z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności.
- (11) W dniu 24 maja 2023 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe dotyczące Finlandii na 2023 r. Oceniała w nim postępy Finlandii we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w latach 2019–2022 oraz podsumowała realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Finlandię. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano luki w stosunku do wyzwań, których nie uwzględniono w planie odbudowy i zwiększania odporności lub uwzględniono je jedynie częściowo, a także nowe i pojawiające się wyzwania. Oceniono w nim również postępy Finlandii we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów Narodów Zjednoczonych w zakresie zrównoważonego rozwoju.

(12) Według danych zweryfikowanych przez Eurostat deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Finlandii zmniejszył się z 2,8 % PKB w 2021 r. do 0,9 % w 2022 r., natomiast dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrósł z 72,6 % PKB na koniec 2021 r. do 73,0 % na koniec 2022 r. W dniu 24 maja 2023 r. Komisja opublikowała sprawozdanie na podstawie art. 126 ust. 3 Traktatu. W sprawozdaniu tym omówiono sytuację budżetową Finlandii, ponieważ jej dług sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2022 r. przekroczył określoną w Traktacie wartość odniesienia wynoszącą 60 % PKB, w związku z czym państwo to nie przestrzegало warunków wartości odniesienia dotyczącej redukcji długu. W sprawozdaniu stwierdzono, że kryterium długu nie zostało spełnione. Zgodnie z komunikatem z dnia 8 marca 2023 r. Komisja nie zaproponowała wszczęcia nowych procedur nadmiernego deficytu wiosną 2023 r. Komisja następnie stwierdziła, że zaproponuje Radzie wszczęcie procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu wiosną 2024 r. na podstawie danych dotyczących wyników budżetu za 2023 r. Finlandia powinna to uwzględnić przy wykonywaniu budżetu na 2023 r. i przygotowywaniu projektu planu budżetowego na 2024 r.

- (13) Na saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych miały wpływ środki polityki fiskalnej podjęte w celu złagodzenia gospodarczych i społecznych skutków wzrostu cen energii. W 2022 r. tego rodzaju środki polityki fiskalnej zmniejszające dochody obejmowały tymczasowe podwyższenie podlegającej odliczeniu kwoty kosztów dojazdów do pracy oraz zwiększenie odliczeń podatkowych dla gospodarstw domowych na renowację systemów ogrzewania, a środki polityki fiskalnej zwiększające wydatki – indeksację świadczeń socjalnych i wypłatę dodatkowych świadczeń na dziecko, co miało poprawić siłę nabywczą gospodarstw domowych o niskich dochodach i złagodzić koszty spowodowane inflacją. Komisja szacuje, że koszty budżetowe netto tych środków wyniosły w 2022 r. 0,1 % PKB. Na saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych miały również wpływ koszty budżetowe zapewnienia tymczasowej ochrony osobom wysiedlonym z Ukrainy, które szacuje się na 0,1 % PKB w 2022 r. Jednocześnie szacowany koszt tymczasowych środków nadzwyczajnych wynikających z kryzysu związanego z COVID-19 spadł z 2,0 % PKB w 2021 r. do 0,2 % PKB w 2022 r.
- (14) W dniu 18 czerwca 2021 r. Rada zaleciła, by w 2022 r. Finlandia⁷ kontynuowała wspierający kurs polityki fiskalnej, wykorzystując m.in. impuls zapewniony przez Instrument, oraz utrzymała inwestycje finansowane z zasobów krajowych.

⁷ Zalecenie Rady z dnia 18 czerwca 2021 r. zawierające opinię Rady w sprawie programu stabilności Finlandii na 2021 r. (Dz.U. C 304 z 29.7.2021, s. 126).

- (15) Według szacunków Komisji kurs polityki fiskalnej⁸ w 2022 r. był zasadniczo neutralny i kształtował się na poziomie -0,1 % PKB, zgodnie z zaleceniem Rady. Zgodnie z zaleceniem Rady Finlandia nadal wspierała odbudowę poprzez inwestycje finansowane z Instrumentu. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu oraz z innych funduszy unijnych wyniosły 0,3 % PKB w 2022 r. (0,2 % PKB w 2021 r.). Inwestycje finansowane z zasobów krajowych miały neutralny wpływ na kurs polityki fiskalnej⁹, który to wpływ wyniósł 0,0 pp. Finlandia utrzymała zatem inwestycje finansowane z zasobów krajowych, zgodnie z zaleceniem Rady. Jednocześnie wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych (po skorygowaniu o nowe działania po stronie dochodów) miał zasadniczo neutralny wpływ na kurs polityki fiskalnej, który to wpływ wyniósł 0,1 pp. W związku z tym Finlandia w wystarczającym stopniu kontrolowała wzrost wydatków bieżących finansowanych z zasobów krajowych.
- (16) Scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto prognozy budżetowe w programie stabilności na 2023 r., jest zgodny z prognozą Komisji z wiosny 2023 r. zarówno na 2023 r., jak i 2024 r. Rząd prognozuje, że realny PKB nieznacznie skurczy się w 2023 r. o 0,2 %, a następnie wzrośnie w 2024 r. o 1,3 %. Z kolei w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się wzrost realnego PKB – o 0,2 % w 2023 r. i o 1,4 % w 2024 r. W obu prognozach przewiduje się, że w 2023 r. głównym motorem wzrostu będzie eksport netto, natomiast w 2024 r. przewiduje się, że w miarę ożywienia popytu krajowego poprawa wyników gospodarczych będzie się opierać na szerszej podstawie.

⁸ Kurs polityki fiskalnej jest mierzony zmianą wydatków pierwotnych (po skorygowaniu o działania dyskrecyjne po stronie dochodów), z wyłączeniem tymczasowych działań nadzwyczajnych wynikających z kryzysu związanego z COVID-19, lecz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu oraz z innych funduszy unijnych, w stosunku do średniookresowego wzrostu potencjalnego. Więcej szczegółowych informacji można znaleźć w ramce 1 w tablicach statystycznych w dziedzinie fiskalnej.

⁹ Pozostałe wydatki kapitałowe finansowane z zasobów krajowych miały ekspansywny wpływ, który wyniósł 0,2 pp. PKB.

- (17) W programie stabilności na 2023 r. rząd oczekuje, że w 2023 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrośnie do 2,6 % PKB. Wzrost w 2023 r. odzwierciedla głównie indeksację świadczeń socjalnych, przekazywanie środków finansowych władzom lokalnym przez instytucje rządowe na szczeblu centralnym, wyższe wydatki z tytułu odsetek, a także dodatkowe wydatki na obronność i inwestycje związane z badaniami i rozwojem. W programie stabilności na 2023 r. przewidziano, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB wzrośnie z 73,0 % na koniec 2022 r. do 74,4 % na koniec 2023 r. W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się deficyt publiczny w wysokości 2,6 % PKB w 2023 r. Jest to zgodne z poziomem deficytu prognozowanym w programie stabilności na 2023 r. W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się niższy poziom relacji długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB, który na koniec 2023 r. wyniesie 73,9 %. Różnica ta wynika z nieco wyższego deflatora zakładanego w prognozie Komisji z wiosny 2023 r.

(18) Oczekuje się, że na saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2023 r. nadal będą miały wpływ środki fiskalne podjęte w celu złagodzenia gospodarczych i społecznych skutków wzrostu cen energii. Obejmują one środki z 2022 r., których okres obowiązywania przedłużono (w szczególności: dodatkowe tymczasowe podwyższenie podlegającej odliczeniu kwoty kosztów dojazdów do pracy i zwiększenie odliczeń podatkowych dla gospodarstw domowych na renowacje systemów ogrzewania) oraz nowe środki, takie jak tymczasowe zwroty z tytułu rachunków za energię elektryczną oraz ulgi podatkowe w odniesieniu do energii elektrycznej, a także tymczasowe obniżenie stawki podatku od wartości dodanej (VAT) na energię elektryczną i przewóz osób. Koszt tych środków jest częściowo kompensowany podatkami od nieoczekiwanych zysków dostawców energii, a mianowicie tymczasowym podatkiem od zysków nałożonym na przedsiębiorstwa energetyczne. W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się, że koszty budżetowe netto środków wsparcia wyniosą 0,3 % PKB w 2023 r.¹⁰ Wydaje się, że środki z 2023 r. w większości nie są ukierunkowane na gospodarstwa domowe lub przedsiębiorstwa znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji i nie zachowują w pełni sygnału cenowego dotyczącego zmniejszenia zapotrzebowania na energię i zwiększenia efektywności energetycznej. W rezultacie kwotę ukierunkowanych środków wsparcia, którą należy uwzględnić w ocenie zgodności z zaleceniem Rady z dnia 12 lipca 2022 r.¹¹, szacuje się w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. na 0,1 % PKB w 2023 r. (w porównaniu z 0,0 % PKB w 2022 r.). Prognozuje się, że koszty budżetowe zapewnienia tymczasowej ochrony osobom wysiedlonym z Ukrainy wzrosną o 0,2 pp. PKB w porównaniu z 2022 r.

¹⁰ Podana wartość liczbowa odzwierciedla poziom rocznych kosztów budżetowych tych środków, w tym bieżących dochodów i wydatków, a także – w stosownych przypadkach – środków w zakresie nakładów inwestycyjnych.

¹¹ Zalecenie Rady z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie krajowego programu reform Finlandii, zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Finlandię programu stabilności na 2022 r. (Dz.U. C 334 z 1.9.2022, s. 213).

- (19) W zaleceniu z dnia 12 lipca 2022 r. Rada zaleciła Finlandii podjęcie działań w celu zapewnienia, aby w 2023 r. wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych był zgodny z ogólnie neutralnym kursem polityki¹², przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Finlandia powinna być gotowa do dostosowania wydatków bieżących do zmieniającej się sytuacji. Finlandii zalecono również zwiększenie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, przy uwzględnieniu inicjatywy REPowerEU, m.in. poprzez wykorzystanie Instrumentu oraz innych funduszy unijnych.

¹² Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2023 r. średniookresowy (średnia z 10 lat) wzrost produktu potencjalnego Finlandii, wykorzystywany do pomiaru kursu polityki fiskalnej, szacuje się na 5,6 % w ujęciu nominalnym.

(20) W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się, że kurs polityki fiskalnej będzie w 2023 r. ekspansywny (-1,0 % PKB), w związku z wysoką inflacją. W 2022 r. kurs ten był zasadniczo neutralny (-0,1 % PKB). Przewiduje się, że wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrejonalne po stronie dochodów) w 2023 r. będzie mieć ekspansywny wpływ na kurs polityki fiskalnej, wynoszący 0,6 % PKB. Obejmuje to utrzymujące się na zasadniczo stałym poziomie koszty ukierunkowanych środków wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na wzrost cen energii. Uwzględnia to również wyższe (o 0,2 % PKB) koszty zapewnienia tymczasowej ochrony osobom wysiedlonym z Ukrainy. Ekspansywny wpływ bieżących wydatków pierwotnych netto finansowanych z zasobów krajowych wynika zatem jedynie częściowo z ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na wzrost cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Do ekspansywnego wzrostu bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrejonalne po stronie dochodów) przyczyniają się również indeksacja świadczeń socjalnych, przekazywanie środków finansowych władzom lokalnym przez instytucje rządowe na szczeblu centralnym, a także dodatkowe wydatki na obronność i na inwestycje związane z badaniami i rozwojem. Podsumowując, prognozowany wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych nie jest zgodny z zaleceniem Rady z dnia 12 lipca 2022 r. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych wyniosły w 2023 r. 0,4 % PKB, podczas gdy inwestycje finansowane z zasobów krajowych miały ekspansywny wpływ na kurs polityki fiskalnej, który to wpływ wyniósł 0,4 pp.¹³ W związku z tym Finlandia planuje sfinansować dodatkowe inwestycje ze środków Instrumentu i przewiduje utrzymanie inwestycji finansowanych z zasobów krajowych. Planuje finansować inwestycje publiczne na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz bezpieczeństwa energetycznego, takie jak dotacje na wymianę kotłów na paliwa kopalne i punkty ładowania pojazdów elektrycznych, a także sieci elektroenergetyczne, projekt Digirail realizowany w celu odnowienia systemu sterowania ruchem kolejowym, portal Virtual Finland, mający ułatwić imigrację zarobkową, oraz projekt dotyczący gospodarki czasu rzeczywistego mający służyć cyfryzacji transakcji biznesowych; inwestycje te są finansowane częściowo z Instrumentu oraz innych funduszy unijnych.

¹³ Prognozuje się, że pozostałe wydatki kapitałowe finansowane z zasobów krajowych będą miały neutralny wpływ, który wyniesie 0,0 pp. PKB.

- (21) Według programu stabilności na 2023 r. oczekuje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych utrzyma się na poziomie 2,6 % PKB w 2024 r. Oczekuje się spowolnienia wzrostu dochodów podatkowych oraz wzrostu wydatków z tytułu odsetek. Według programu stabilności na 2023 r. przewiduje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB na koniec 2024 r. wzrośnie do 76,9 %. Na podstawie środków z zakresu polityki znanych w dniu granicznym prognozy deficyt publiczny w 2024 r. przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. ma wynieść 2,6 % PKB. Jest to zgodne z poziomem deficytu prognozowanym w programie stabilności na 2023 r. W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się niższy poziom relacji długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB, który na koniec 2024 r. wyniesie 76,2 %.
- (22) Program stabilności na 2023 r. przewiduje stopniowe wycofywanie wszystkich środków wsparcia w dziedzinie energii w 2024 r. Komisja obecnie zakłada całkowite stopniowe wycofywanie środków wsparcia w dziedzinie energii w 2024 r. Szacunki te opierają się na założeniu, że nie dojdzie do ponownego wzrostu cen energii.

- (23) W rozporządzeniu (WE) nr 1466/97 wymaga się osiągnięcia rocznej korekty strukturalnego salda budżetowego prowadzącej do średniookresowego celu budżetowego, przyjmując 0,5 % PKB jako punkt odniesienia dla tej korekty¹⁴. Biorąc pod uwagę względy stabilności fiskalnej, według Komisji odpowiednia będzie poprawa salda strukturalnego o co najmniej 0,3 % PKB w 2024 r. Aby zapewnić taką korektę i zgodnie z metodą stosowaną przez Komisję, wzrost wydatków pierwotnych netto finansowanych z zasobów krajowych¹⁵ nie powinien przekroczyć w 2024 r. 2,2 %, jak wskazano w niniejszym zaleceniu. Jednocześnie należy stopniowo wycofywać pozostałe środki wsparcia w dziedzinie energii (obecnie szacowane przez Komisję na 0,3 % PKB w 2023 r.), jeśli pozwala na to rozwój sytuacji na rynku energii i rozpoczynając od środków najmniej ukierunkowanych; uzyskane w ten sposób oszczędności powinny zostać przeznaczone na zmniejszenie deficytu publicznego. Według prognozy Komisji z wiosny 2023 r. wzrost bieżących wydatków pierwotnych netto finansowanych z zasobów krajowych w 2023 r. nie jest zgodny z zaleceniem Rady z dnia 12 lipca 2022 r. Jeżeli zostanie to potwierdzone, odpowiedni byłby niższy wzrost wydatków pierwotnych netto w 2024 r.
- (24) Przy założeniu niezmiennego kursu polityki w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się, że w 2024 r. wydatki pierwotne netto finansowane z zasobów krajowych wzrosną o 2,8 %, czyli powyżej zalecanej stopy wzrostu.
- (25) Według programu stabilności na 2023 r. spodziewane jest, że inwestycje publiczne utrzymają się na poziomie 4,5 % PKB w 2023 r. i 2024 r. Odzwierciedla to inwestycje finansowane z zasobów krajowych i inwestycje finansowane przez Unię, a mianowicie za pośrednictwem Instrumentu. W programie stabilności na 2023 r. przewidziano reformy i inwestycje, które mają przyczynić się do stabilności fiskalnej oraz zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu. Te reformy i inwestycje obejmują reformę usług zdrowotnych i socjalnych, która jest również częścią planu odbudowy i zwiększania odporności, chociaż szacunki dotyczące przyszłych oszczędności, jakie mają zostać uzyskane w wyniku reformy, są nadal niepewne.

¹⁴ Art. 5 rozporządzenia (WE) nr 1466/97 wymaga również korekty przekraczającej wartość 0,5 % PKB w przypadku państw członkowskich o poziomie długu publicznego przekraczającym 60 % PKB lub z istotnym ryzykiem dotyczącym długookresowej zdolności do obsługi długu.

¹⁵ Wydatki pierwotne netto definiuje się jako wydatki finansowane z zasobów krajowych po skorygowaniu o działania dyskrecyjne po stronie dochodów i z wyłączeniem wydatków z tytułu odsetek oraz cyklicznych wydatków związanych z bezrobociem.

- (26) W programie stabilności na 2023 r. zarysowano średnioterminową ścieżkę fiskalną do 2027 r. Według programu stabilności na 2023 r. oczekuje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych zwiększy się do 3,1 % PKB w 2025 r., a następnie nieznacznie spadnie do 2,9 % PKB do 2026 r. W związku z tym planuje się, że w 2026 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniesie mniej niż 3 % PKB. Według programu stabilności na 2023 r. oczekuje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB wzrośnie z 76,9 % na koniec 2024 r. do 80,7 % do końca 2026 r.
- (27) Finlandia ma skuteczny system opieki społecznej, który sprzyja włączeniu społecznemu i zapewnia wysoki poziom ochrony socjalnej, ale jest złożony i obejmuje pewne pułapki motywacyjne. W 2020 r. specjalnej komisji parlamentarnej powierzono zadanie zaplanowania reformy systemu zabezpieczenia społecznego do 2027 r. W styczniu 2022 r. komisja opublikowała wyniki swoich prac w zakresie mapowania problemów, a w marcu 2023 r. przedstawiła wstępne sprawozdanie, w którym zawarła 31 propozycji dotyczących analiz, projektów aktów ustawodawczych i projektów rozwojowych. Kolejne etapy obejmowałyby rozpoczęcie prac ustawodawczych związanych z uproszczeniem systemu opieki społecznej i zwiększeniem zachęt do pracy przy zachowaniu ochrony socjalnej i zwiększeniu wskaźnika zatrudnienia. Kontynuacja prac nad reformą systemu zabezpieczenia społecznego jest ważna dla wspierania długoterminowej stabilności finansów publicznych.

- (28) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/241 i kryterium 2.2 załącznika V do tego rozporządzenia plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Realizacja planu odbudowy i zwiększania odporności Finlandii postępuje, ale Komisja i Finlandia nie podpisały jeszcze ustaleń operacyjnych. Jest to konieczne do złożenia pierwszego wniosku o płatność w ramach planu odbudowy i zwiększania odporności oraz umożliwi Finlandii dotrzymanie uzgodnionego harmonogramu wniosków o płatność. W styczniu 2023 r. Finlandia przedstawiła zmianę swojego planu odbudowy i zwiększania odporności, którą Rada zatwierdziła w dniu 14 marca 2023 r. Zmiana ta została dokonana w związku z aktualizacją maksymalnego wkładu finansowego dostępnego dla państw członkowskich w ramach Instrumentu i polegała na proporcjonalnym zmniejszeniu finansowania w obrębie czterech filarów planu. Aby zabezpieczyć finansowanie w ramach rozdziału REPowerEU, w 2023 r. planowana jest kolejna zmiana planu odbudowy i zwiększania odporności. Szybkie włączenie nowego rozdziału REPowerEU do planu odbudowy i zwiększania odporności umożliwi finansowanie dodatkowych reform i inwestycji wspierających cele strategiczne Finlandii w dziedzinie energii i zielonej transformacji. Systematyczne i skuteczne angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje ważne dla pomyślnej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, a także innych polityk gospodarczych i polityk zatrudnienia wykraczających poza zakres tego planu, by zapewnić szerokie poczucie odpowiedzialności za cały program polityczny.
- (29) W 2022 r. Komisja zatwierdziła wszystkie dokumenty programowe dotyczące polityki spójności Finlandii. Szybkie wdrożenie programów polityki spójności z zapewnieniem komplementarności i synergii z planem odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziałem REPowerEU, ma zasadnicze znaczenie dla przeprowadzenia zielonej i cyfrowej transformacji, zwiększenia odporności gospodarczej i społecznej oraz osiągnięcia zrównoważonego rozwoju terytorialnego w Finlandii.

- (30) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności oraz programach polityki spójności Finlandia mierzy się z szeregiem dodatkowych wyzwań, które dotyczą niedoborów kwalifikacji, polityki w dziedzinie kształcenia i szkolenia, polityki energetycznej i zielonej transformacji.
- (31) W 2022 r. fiński rynek pracy funkcjonował bardzo dobrze, ale gwałtownie wzrosła liczba nieobsadzonych miejsc pracy, co odzwierciedla niedopasowanie umiejętności i niedobory siły roboczej w różnych sektorach, w szczególności w usługach, budownictwie, sektorze technologii informacyjno-komunikacyjnych, edukacji, opiece zdrowotnej i opiece społecznej. Podaż pracowników z odpowiednimi umiejętnościami jest ograniczona ze względu na stosunkowo niską liczbę absolwentów instytucji szkolnictwa wyższego w dziedzinach, na które jest największe zapotrzebowanie na rynku pracy, a także stosunkowo niski poziom imigracji zarobkowej. Jednocześnie odsetek osób w wieku 25–34 lata z wyższym wykształceniem jest niższy od średniej unijnej. Niedobory siły roboczej i kwalifikacji stanowią wyzwania dla konkurencyjności i długoterminowego wzrostu gospodarczego Finlandii i będą się dalej pogłębiać w związku ze starzeniem się społeczeństwa, stosunkowo niską regionalną mobilnością pracowników oraz zwiększonym zapotrzebowaniem na nowe umiejętności w kontekście zielonej i cyfrowej transformacji.

- (32) W dniu 1 lipca 2022 r. w Finlandii weszła w życie nowa ustawa o klimacie, w której zapisano cel, jaki wyznaczyła sobie Finlandia i który zakłada, że do 2035 r. stanie się pierwszym społeczeństwem opiekuńczym wolnym od paliw kopalnych, oraz określone cele klimatyczne na lata 2030, 2040 i 2050. Fińska gospodarka jest jednak nadal jedną z najbardziej energochłonnych w Unii. Energia, przemysł, transport i budownictwo to najważniejsze sektory, które będą musiały przyczynić się do znacznych redukcji emisji gazów cieplarnianych. W 2021 r. odnawialne źródła energii miały znaczny, bo sięgający 43 % udział w koszyku energetycznym Finlandii, a na kolejnych miejscach były ropa naftowa (24 %), energia jądrowa (17 %) oraz węgiel (9 %). Rosja pozostaje ważnym źródłem paliwa jądrowego. Zużycie gazu ziemnego w Finlandii w okresie między sierpniem 2022 r. a marcem 2023 r. spadło o 56 % w porównaniu ze średnim zużyciem gazu w tym samym okresie w ciągu ostatnich pięciu lat, co przewyższa cel, jakim była redukcja o 15 %. Finlandia mogłaby kontynuować wysiłki na rzecz tymczasowego zmniejszenia zapotrzebowania na gaz do dnia 31 marca 2024 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2022/1369¹⁶.
- (33) Do wyzwań utrudniających osiągnięcie długoterminowych celów klimatycznych należą znaczna luka inwestycyjna sektora prywatnego i publicznego w głównych sektorach będących źródłem emisji oraz opóźnienia we wdrażaniu inwestycji w energię odnawialną spowodowane zaległościami w rozpatrywaniu wniosków o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Konieczne jest dalsze usprawnienie procedur wydawania zezwoleń, aby nadrobić zaległości w zakresie oczekujących na realizację projektów energetycznych oraz ułatwić dodatkowe priorytetowe inwestycje.
- (34) Wysokie ceny energii i ambitne cele klimatyczne wymagają szybszych i większych inwestycji w dekarbonizację. Mimo szybszego niż przewidywany wzrostu sprzedaży pojazdów elektrycznych, istnieje niewielkie prawdopodobieństwo, że konieczne inwestycje w dalszy rozwój, szczególnie elektryfikację pojazdów ciężkich, będą dokonywane na warunkach rynkowych z uwagi na duże odległości i obszary słabo zaludnione cechujące Finlandię. Nie zelektryfikowano jeszcze około 40 % sieci kolejowej.

¹⁶ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/1369 z dnia 5 sierpnia 2022 r. w sprawie skoordynowanych środków zmniejszających zapotrzebowanie na gaz (Dz.U. L 206 z 8.8.2022, s. 1).

- (35) Aby zwiększyć bezpieczeństwo dostaw energii Finlandia mogłaby wzmocnić krajowy przesył energii elektrycznej. Energia ze źródeł odnawialnych jest w coraz większym stopniu wytwarzana z dala od ośrodków zużycia. Finlandia podjęła wprawdzie zdecydowane działania, aby ograniczyć zależności od importu ropy naftowej, węgla i gazu z Rosji, ale jedna z dwóch elektrowni jądrowych w Finlandii pozostaje całkowicie uzależniona od rosyjskiego paliwa. Do zapewnienia dobrze funkcjonującego rynku energii elektrycznej w całym regionie oraz zwiększenia prognozowanego udziału energii ze źródeł odnawialnych w koszyku energetycznym konieczne są silne połączenie międzysystemowe między Finlandią a krajami sąsiadującymi.
- (36) Niedobory siły roboczej i kwalifikacji w sektorach i zawodach kluczowych dla zielonej transformacji, w tym w dziedzinie wytwarzania, wdrażania i serwisowania zielonych technologii, powodują wąskie gardła w procesie przejścia na gospodarkę neutralną dla klimatu. W 2022 r. w Finlandii odnotowano niedobory siły roboczej w 37 zawodach, które wymagają szczególnych umiejętności lub wiedzy na potrzeby zielonej transformacji, takich jak monterzy izolacji, inżynierowie inżynierii lądowej i wodnej, hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych. Wysokiej jakości systemy kształcenia i szkolenia, które reagują na zmieniające się potrzeby rynku pracy, oraz ukierunkowane środki w zakresie podnoszenia i zmiany kwalifikacji są kluczowe dla ograniczenia niedoborów kwalifikacji oraz promowania włączenia i realokacji siły roboczej. W celu uwolnienia niewykorzystanej podaży pracy środki te należy udostępnić zwłaszcza osobom najmocniej odczuwającym skutki zielonej transformacji oraz w sektorach i regionach najbardziej dotkniętych tą transformacją.
- (37) W świetle dokonanej przez Komisję oceny Rada przeanalizowała program stabilności na 2023 r., a jej opinia¹⁷ znajduje odzwierciedlenie w zaleceniu 1.

¹⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1466/97.

(38) W świetle bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich strefy euro oraz z uwagi na ich wspólny wkład w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła, by państwa członkowskie strefy euro podjęły działania, w tym za pośrednictwem planów odbudowy i zwiększania odporności, mające na celu (i) utrzymanie długookresowej zdolności do obsługi długu i powstrzymanie się od szerokiego wsparcia popytu zagregowanego w 2023 r., lepsze ukierunkowanie środków fiskalnych służących łagodzeniu skutków wysokich cen energii oraz zastanowienie się nad odpowiednimi sposobami wycofania wsparcia, gdy zmniejszy się presja związana z cenami energii; (ii) utrzymanie wysokiego poziomu inwestycji publicznych oraz promowanie inwestycji prywatnych, aby wspierać zieloną i cyfrową transformację; (iii) wspieranie dynamiki płac, która łagodzi spadek siły nabywczej przy jednoczesnym ograniczeniu efektu drugiej rundy w odniesieniu do inflacji, dalsze udoskonalanie aktywnej polityki rynku pracy i rozwiązanie problemu niedoboru wykwalifikowanej kadry; (iv) poprawę otoczenia działalności gospodarczej oraz zapewnienie, by wsparcie w dziedzinie energii dla przedsiębiorstw było racjonalne pod względem kosztów, tymczasowe i ukierunkowane na rentowne przedsiębiorstwa oraz utrzymało zachęty do zielonej transformacji oraz (v) zachowanie stabilności makrofinansowej i monitorowanie ryzyka, a jednocześnie kontynuację prac nad dokończeniem budowy unii bankowej. W przypadku Finlandii zalecenia 1, 2, 3 i 4 przyczyniają się do realizacji pierwszego, drugiego i trzeciego zalecenia, przedstawionych w zaleceniu dla strefy euro na 2023 r.,

NINIEJSZYM ZALECA Finlandii podjęcie w latach 2023 i 2024 działań mających na celu:

1. Wycofanie obowiązujących nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii i wykorzystanie uzyskanych w ten sposób oszczędności do zmniejszenia deficytu publicznego jak najszybciej w latach 2023 i 2024. Gdyby ponowne podwyżki cen energii wymagały wdrożenia nowych środków wsparcia lub dalszego stosowania obecnych środków wsparcia, zapewnienie, by takie środki wsparcia były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, były możliwe do udźwignięcia przez budżet i utrzymywały zachęty do oszczędzania energii.

Zapewnienie rozważnej polityki fiskalnej, w szczególności poprzez ograniczenie nominalnego wzrostu wydatków pierwotnych netto finansowanych z zasobów krajowych do nie więcej niż 2,2 % w 2024 r.¹⁸

Utrzymanie inwestycji publicznych finansowanych z zasobów krajowych i zapewnienie skutecznej absorpcji dotacji w ramach Instrumentu i innych funduszy unijnych, w szczególności w celu wspierania zielonej i cyfrowej transformacji.

W okresie po 2024 r. kontynuowanie średniookresowej strategii fiskalnej polegającej na stopniowej i zrównoważonej konsolidacji, w połączeniu z inwestycjami i reformami prowadzącymi do wyższego zrównoważonego wzrostu, aby osiągnąć ostrożną sytuację fiskalną w średnim okresie.

Kontynuowanie reformy systemu zabezpieczenia społecznego, aby zwiększyć efektywność systemu świadczeń socjalnych, co przyczyniłoby się do poprawy zachęt do pracy, a także wspierałoby długoterminową stabilność finansów publicznych.

¹⁸ Co zgodnie z szacunkami odpowiada rocznej korekcie strukturalnego salda budżetowego w wysokości co najmniej 0,3 % PKB w 2024 r., jak opisano w motywie 23.

2. Utrzymanie stałego tempa wdrażania uzupełnionego planu odbudowy i zwiększania odporności oraz szybkie sfinalizowanie rozdziału REPowerEU, aby szybko rozpocząć jego wdrażanie. Szybkie wdrożenie programów polityki spójności z zapewnieniem ścisłej komplementarności i synergii z planem odbudowy i zwiększania odporności.
3. Rozwiązanie problemów niedoborów siły roboczej i kwalifikacji poprzez przekwalifikowanie i podnoszenie kwalifikacji siły roboczej oraz poszerzenie oferty szkolnictwa wyższego, w szczególności w dziedzinach studiów, na które jest największe zapotrzebowanie na rynku pracy.
4. Ograniczenie ogólnej zależności od importu paliw kopalnych przez przyspieszenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, między innymi przez dalsze przyspieszenie procedur wydawania zezwoleń, oraz zwiększenie publicznych i prywatnych inwestycji w dekarbonizację przemysłu i transportu, m.in. przez elektryfikację. Rozwój infrastruktury energetycznej celem zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego przez wzmocnienie przesyłu energii elektrycznej. Wzmocnienie wysiłków w ramach polityki mających na celu zapewnienie i nabywanie umiejętności i kompetencji potrzebnych do zielonej transformacji.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Rady

Przewodniczący / Przewodnicząca
